

DISCURS D'INAUGURACIÓ DEL CURS UPC 2020-2021

Auditori de l'edifici Vèrtex, Campus Nord, 30 de setembre de 2020

Rector Francesc Torres

- **Hble. Sr. Ramon Tremosa**, conseller d'Empresa i Coneixement
- **Sr. Francesc Xavier Grau**, secretari d'Universitats i Recerca
- **Sr. Ramon Carbonell**, president del Consell Social de la UPC
- **Rectors i rectores i presidents i presidentes dels consells socials de les universitats**
- **Alts càrrecs de la Secretaria d'Universitats i Recerca**
- **Autoritats acadèmiques, municipals i representants institucionals**
- **Amics i amigues**

Ser el que som i convertir-nos en el que som capaçs de ser és l'única finalitat de la vida (Robert Louis Stevenson).

Avui iniciem formalment el curs acadèmic en què celebrem el 50è aniversari de la creació d'aquesta universitat. Com bé sabeu, Stevenson és l'autor d'algunes de les històries fantàstiques i d'aventures més populars de tots els temps, com *L'illa del tresor*. M'atreviria a dir que, al llarg d'aquests 50 anys, la nostra aventura com a universitat es pot sintetitzar en la voluntat d'aportar el coneixement i el suport perquè les persones esdevinguin el que són capaces de ser.

El nostre tresor el tenim clar: en aquests 50 anys d'història, hem estat capaçs de titular 140.000 persones.

N'hi ha prou de veure algunes fotografies o recordar com era el país l'any 1971 per reconèixer el canvi extraordinari que han experimentat les infraestructures viàries i de comunicacions i les indústries; la millora del medi natural amb la recuperació de les lleres dels rius, les zones costaneres, la gestió de residus i el tractament d'aigües residuals, i la millora del paisatge i l'urbanisme de les ciutats i els pobles.

De ben segur que aquestes 140.000 persones han contribuït a fer realitat aquests canvis, i el que és més important: han contribuït a millorar la vida de les persones i el món en què vivim.

Però sobretot, i també vull destacar-ho, la UPC ha deixat una empremta institucional d'exigència i feina ben feta que ha traspuat des dels nostres campus a les ciutats i territoris on estem implantats (o hi hem estat), i ha fet que l'enginyeria, l'arquitectura i les ciències contribuïssin d'una manera decisiva a aquesta transformació del país.

El vídeo que heu pogut veure ens ha mostrat els fets i les xifres més significatius de l'activitat acadèmica de la nostra universitat. Un vídeo que ha estat complementat per les paraules de la nostra secretària general, la professora Margarida Espona, per posar de manifest els fets més rellevants de la memòria del curs 2019-2020 que cloem. Després dels fets i les xifres, avui més que mai cal ressaltar les persones que componen la comunitat universitària. Podem estar satisfets de com la UPC i tot el sistema universitari català hem sabut donar resposta al repte profund que ens presenta la COVID-19. Cal fer palès que els nostres resultats, assolits any rere any, ens permeten formar part de manera merescuda del club de les universitats tecnològiques capdavanteres a Europa. És molt meritori per a la UPC (i per al sistema universitari català en general) que això s'hagi aconseguit amb una fracció dels pressupostos de què gaudeixen la majoria de les institucions internacionals equivalents. Per tot això, cal un agraïment molt especial, molt de cor, a tots els que ho heu fet possible. Som plenament conscients de l'esforç enorme que ha fet tot el sistema universitari català, especialment en l'àmbit docent. Pel que em cau més a prop, estic orgullós de poder dir que, com a comunitat UPC, professorat, personal investigador, personal d'administració i serveis i estudiantat hem estat a l'altura del que la societat esperava de nosaltres.

Com a institució, estem sortint reforçats d'aquesta situació. Ara més que mai, s'ha posat en valor la importància de la nostra diversitat, capacitat i presència en el territori. Els diferents campus, les diferents disciplines, han sabut trobar les respostes adients als reptes a què han hagut de fer front en cada cas. Hem de prendre consciència de tot el que hem dut a terme, del que hem estat capaços d'assolir i del fet que, en definitiva, hem posat de nou al servei de la societat, en un moment crucial, el compromís, la vocació de servei i el coneixement que generem a la UPC.

El curs que inaugurarem tornarà a ser atípic, ja que sembla que haurem de conviure amb la pandèmia de la COVID-19 més temps del que voldríem. Com a servei públic, estem compromesos a mantenir l'activitat de la millor manera possible, sempre vetllant per la salut dels membres de la nostra comunitat. Tractarem amb determinació els casos que vagin sorgint i seguirem amb la màxima diligència els protocols marcats per les autoritats sanitàries. Hem fet un esforç institucional important per poder fer front als nous escenaris que se'ns presenten: el professorat, que ha adaptat continguts i metodologia; l'estudiantat, que s'ha adaptat als nous models docents imposats per la pandèmia, i el personal d'administració i serveis, que ha donat continuïtat al servei, molt sovint en format de teletreball. Hem fet inversions importants per poder adaptar les aules a les mesures de prevenció i dotar-les d'equipament informàtic i audiovisual en un temps rècord. Aquestes inversions continuaran amb un pla d'equipament per al personal i de reforç tant a les mesures de prevenció i adequació d'espais com a

les actuacions de millora en la formació a distància. També hem volgut ampliar i millorar les mesures d'acompanyament al nostre estudiantat, sobretot als nois i noies que s'uneixen enguany a la nostra comunitat. Farem que la transició al món universitari, en aquest context tan complicat, sigui al més fluida possible; volem que se sentin acompanyats i emparats.

Estic segur que aquests temps d'incertesa també han servit i serviran per empoderar les persones que componen la nostra comunitat i refermar el paper tractor que ha de tenir la UPC en el nostre àmbit: l'àmbit de l'enginyeria, la tecnologia, la ciència i l'arquitectura. L'aposta pel coneixement, la innovació i la tecnologia s'ha evidenciat essencial per al futur de Catalunya i no defallirem.

Les xifres i els resultats acadèmics que hem presentat avui no ens han de fer perdre de vista que en bona part som davant d'un miratge. Atès que avui ens acompanya l'Honorable Conseller d'Empresa i Coneixement, a qui felicitem pel nomenament recent, suposo que no espera menys de nosaltres que aprofitem l'avinentsa per refrescar la llista de peticions i demandes que els rectors i rectores hem estat reivindicant per al conjunt del sistema universitari català. Sabem que des de la Secretaria d'Universitats i Recerca n'estan assabentats i que treballen per millorar el sistema. Amb la rebaixa de les taxes universitàries, aquest any s'ha donat resposta a una reivindicació recurrent de l'estudiantat per a la millora de l'equitat. Cal, però, consolidar la compensació a les universitats per la pèrdua d'ingressos que això suposa en els pressupostos anuals. La llista, tanmateix, és més extensa: les dinàmiques de la universitat són de llarg recorregut i hem d'abordar amb decisió el relleu generacional, la inversió en infraestructures i equipaments i el desplegament d'un nou marc normatiu més flexible, amb la rendició de comptes obligatòria, si no volem que la decadència sigui inexorable. Els avenços i el progrés que han fet la UPC i el sistema universitari públic català en general durant les últimes dècades han estat prodigiosos, però estem arribant al límit. Els efectes de la pandèmia poden suposar el cop de gràcia per a les universitats si no s'actua amb eficàcia. Els fons COVID, en el marc del Pla per a la reactivació econòmica i protecció social (CORECO) de la Generalitat, haurien de servir no només per compensar les despeses derivades de la pandèmia, sinó també per fer les inversions estratègiques que marquin aquest camí de futur per a les universitats públiques.

Ara més que mai, les universitats tenim l'obligació de contribuir a un estat de benestar més robust, de mirar al futur i de transmetre confiança a la societat. Amb els nostres panells d'experts, juntament amb les administracions, el teixit productiu i el teixit empresarial, hem de ser un agent clau en la reconstrucció social i econòmica del nostre país. Quin és el model de societat postpandèmia que volem? Pensem que la nostra aposta passa per uns serveis públics reforçats i una base econòmica més robusta, diversificada, menys interdependent, que generi llocs de treball locals i tingui autosuficiència estratègica. Si hem demostrat

que som bons exportant talent cap a altres països i regions, ara hem de demostrar que som bons per fer arrelar aquest talent al nostre país i fer-lo resilient als embats que hem patit i estem patint. Compteu amb la nostra lleialtat institucional, compteu amb el nostre suport i complicitat.

Som ben conscients que per abordar aquestes qüestions és cabdal tenir una normalitat política que el context actual i els diferents processos judicials no ajuden en cap cas a assolir. Avui, en l'obertura d'un curs nou, com ja vàrem fer l'anterior i l'anterior, reiterem la nostra crida a la societat, a les forces polítiques i als governants perquè busquin la via del diàleg en la cerca de solucions que donin resposta a les diferents necessitats i sensibilitats dels ciutadans.

Com a universitat hem de fer front a la pandèmia, però també cal mirar cap al futur. Continuarem impulsant les tres idees clau de la nostra política de govern de la Universitat: la centralitat de l'estudiant, una concepció federal i corresponsable de la UPC i l'aposta per la recerca, la innovació i la transferència de tecnologia com a tret diferencial de la nostra proposta acadèmica. En aquest curs del 50è aniversari, avançarem en aquestes idees clau sota el lema "Una UPC sense límits" per respondre als objectius de desenvolupament sostenible (ODS). Els ODS marcaran l'esperit per abordar els nostres projectes estratègics en l'àmbit de la mobilitat, les tecnologies de la salut, la transició energètica i la recerca en l'àmbit de l'hidrogen i les piles de combustible, la indústria 4.0, el 5G, la intel·ligència artificial, el sector agroalimentari, l'anàlisi i el tractament de dades, la robòtica, l'edificació i l'habitatge, el tèxtil i en especial el sanitari, el sector aeroespacial, el transport marítim, les infraestructures, el disseny, l'arquitectura, la fabricació additiva, els nous materials, la informàtica, la química, la física, les matemàtiques, l'òptica... Espero no deixar-me'n cap, que segur que m'ho recorden ben aviat! La competència acadèmica de la UPC en el nostre àmbit és indiscutible, però, per tal d'avançar de manera eficient, per millorar la competitivitat dels nostres grups i l'ocupabilitat dels estudiants i les estudiants, cal enfortir la nostra reputació i generar confiança dins i fora de la institució alineant esforços amb les administracions i amb l'entorn industrial i empresarial.

Com a universitat pública, és important que tinguem presència a la societat i mostrem el nostre compromís amb els reptes que més preocupen. Sens dubte hem de connectar més i millor per transmetre el paper essencial que la tecnologia representa per al futur econòmic i per a la consolidació de la societat del benestar a Catalunya. Hem endegat projectes que ens hi ajuden, com el Recircula Challenge o el projecte Aquí STEAM per promoure vocacions femenines. Permeteu-me que aquí, enguany, faci una menció especial a Clara Prats, membre del grup de recerca BIOCÒM, una professional excel·lent que no sé si s'adona de com ha col·laborat durant aquests mesos també essent un referent STEAM per a les nostres noies. Gràcies, Clara! I gràcies a totes les dones UPC que treballen intensament per trencar els estereotips de gènere en l'àmbit de l'enginyeria i de

la tecnologia. Les figures de cartó ploma que avui separen els nostres seients ens recorden que tenim grans referents i que ens cal sumar més talent femení a les STEAM. Un altre dels projectes engrescadors en aquest sentit és UPCArts, que posa en valor tant les capacitats creatives de la nostra comunitat com el ventall de possibilitats que ens obren les indústries culturals en recerca i innovació, així com la simbiosi existent entre tecnologia i cultura, com a parts indestriables de l'humanisme en sentit ampli.

Som plenament conscients de l'impacte que té la tecnologia, i en especial la digitalització, i dels canvis sociològics que provoca en la nostra societat. No podem ignorar la fractura que massa sovint es dona entre humanisme i tecnologia. És per això que el nostre compromís per contribuir a interconnectar ambdós àmbits ha inspirat el debat d'aquesta inauguració de curs. Sota el títol "Quan el tecnohumanisme és capital" hem volgut reforçar diverses idees. La primera ja l'heu vist només amb la posada en escena: un diàleg entre persones intel·ligents de diferents bagatges sempre és més enriquidor que el que es produeix des d'un únic punt de vista. Com a professor, no he pogut deixar d'escoltar amb orgull les paraules de l'Elisenda, que s'ha format a les nostres aules i que avui mateix té una tasca clau en temes tan estratègics com l'evolució de la pandèmia. Com a acadèmics i acadèmiques de la Politècnica, ens plau repensar-nos a través de les veus de bons comunicadors i periodistes. Ens agrada també passar a l'acció i per això el 8 de setembre vam celebrar una jornada d'XR en la docència al nou espai Ideal, capitanejada per Jordi Sellas. Miquel Molina ens ha interpel·lat en el paper d'una universitat com la nostra en l'aposta de Barcelona com a capital del tecnohumanisme. Tots ells ens han motivat de valent.

Cal esmentar que la UPC representa al voltant del 70 % de l'oferta pública en enginyeria i arquitectura de grau. Això converteix la UPC en una universitat tecnològica de referència que té els elements i la clara vocació de ser un agent clau per convertir Barcelona i l'àrea metropolitana en la capital de la innovació. Compteu amb nosaltres. Com a universitat el nostre paper és clau en la formació de professionals competents, però també de ciutadans i ciutadanes compromesos amb els valors de la convivència i la democràcia. Ara més que mai, com a servidors públics, el nostre compromís i la nostra missió són indispensables per donar més oportunitats a les noves generacions construint una societat basada en l'economia del coneixement. Ara i aquí reitem el nostre compromís.

No vull acabar aquest missatge sense expressar un agraïment càlid al meu equip. I aquesta vegada puc dir que el meu equip és gran i sense límits (com promulga el logo dissenyat per l'artista Perico Pastor), ja que la virtualitat ha tingut com a positiu el reforç de la comunicació amb la resta de rectors i rectores de les universitats, amb les autoritats del país, amb l'equip de professorat de la UPC i

en especial els directors i directores i degans i deganes. També dono les gràcies a un personal d'administració i serveis que ha treballat de valent durant aquests mesos convulsos; un estudiantat compromès des del primer moment a tirar endavant el projecte formatiu i que ens esperona a millorar cada dia, i un Consell de Direcció que ha remat a l'una i del qual estic ben orgullós. Gràcies a tots i totes tindrem molt per celebrar durant aquest 50è aniversari de la UPC.

Moltes gràcies a tothom per contribuir amb el vostre esforç a fer realitat el nostre objectiu comú.

Declaro oficialment inaugurat el curs acadèmic 2020-2021.

Gràcies.